

relații financiar - valutare și comerciale internaționale

ghidul lucrătorului de comerț exterior

Criza economică actuală din țările occidentale : forme de manifestare și influențe asupra competitivității de export

Conform opiniei exprimate în cadrul unui articol publicat de revista de specialitate franceză „L'expansion” în luna decembrie a anului 1982, toate țările capitaliste dezvoltate (inclusiv Japonia) și toate ramurile industriale (mai puțin industria alimentară) traversează în prezent o fază prelungită de criză economică, căreia nimeni nu-i poate prevedea încă sfârșitul. Caracteristicile acestei crize se reflectă în primul rând în nivelul producției industriale, care pretutindeni a scăzut sau s-a majorat nesemnificativ. Astfel, de exemplu în anul 1981 volumul producției industriale a scăzut cu 0,6% în Franța, cu 1,4% în R.F. Germania, cu 2,3% în Italia și cu 6,4% în Marea Britanie. Majorarea cu 2,7% a volumului producției industriale înregistrată în S.U.A. în aceeași perioadă a fost urmată însă de o scădere de proporții (12% în primul semestru al anului 1982), iar creșterea de 3,1% înregistrată în Japonia nu reprezintă decât jumătate din ritmul înregistrat în anul 1980.

La nivel microeconomic (de întreprindere) situația este la fel de sumbră, caracterizată fiind prin reduceri ale volumului activității productive și investiționale, profiluri scăzute, reduceri însemnate de personal, toate ca urmare a slabei conjuncturi de pe piață, scumpirii creditului și ascuțirii fără precedent a concurenței.

Conform opiniei specialiștilor, situația economică actuală poate fi caracterizată drept o „veritabilă depresiune”, atât în ceea ce privește durata, cât și profunzimea acesteia, ceea ce impune ca factorii de decizie din țările respective să adopte programe de măsuri mai importante decât simplele „ajustări” conjuncturale. Pentru guvernele statelor respective acest fapt reclamă o conjugare care de regulă este dificilă, a orientărilor de politică economică, fie accentuându-se pe mijloacele intervenției statului în economie, fie din contră revenindu-se la un liberalism excesiv — alternative ilustrate în prezent în cazul Franței și S.U.A.

Situația de criză economică prelungită din țările occidentale este reflectată în mod elocvent de evoluția principalelor ramuri industriale din aceste țări. În acest sens, un exemplu semnificativ îl oferă industria S.U.A. Luându-se astfel în considerație cazul industriei americane a autoturismelor, se constată că producția acestui sector s-a diminuat cu 40% în 1982, comparativ cu anul 1978, peste 200 mii de salariați (echivalentul efectivului firmei Renault)

devenind șomeri. Situația nu este mai încurajatoare nici în industria siderurgică, unde oțelăriile se apreciază că funcționează la 40% din capacitatea lor de producție.

Aceeași situație dificilă apare și în industria de mașini unde firmele Allis Chalmers, Clark Equipment și John Deere înregistrează în continuare mari pierderi. Chiar și „gigantul” Caterpillar, care n-a înregistrat practic nici o pierdere din anul 1925, prezintă în anul 1982 un bilanț deficitar

Nici industria chimică n-a reușit să se salveze din criză. Astfel, numeroase firme americane nu mai reușesc să-și mențină cifrele de afaceri, afișând în trimestrul III al anului 1982 un recul net al profiturilor : 42% pentru Monsanto, 49% pentru Union Carbide, 55% pentru Grace și 72% pentru Dow Chemical. Principalul sector răspunzător de crearea acestei situații îl constituie sectorul materialelor plastice asupra căruia s-a repercutat criza din sectorul autoturismelor și al ambalajelor, ca și existența unor importante supracapacități (urmare a investițiilor „hazardate” decise în ajunul celui de-al doilea „șoc” petrolier).

În domeniul industriei aeronautice, comenzile înregistrate de firmele americane marchează și ele un recul fără precedent, multe din avioanele deja construite negăsindu-și cumpărătorii. Astfel, la Seattle, avioane „Boeing 747” așteaptă „zile mai bune” cu aripile rigidizate, pentru a se evita deformările ce pot apare în cazul unei imobilități de durată, firma Lockheed sistează programele civile, iar firma Douglas nu mai vinde nici măcar un singur „DC-10”.

Nici chiar companiile petroliere americane n-o duc prea bine : scăderea consumului, creșterea costului rafinării și procesul de dislocare antamat de principalii consumatori se traduc printr-o diminuare sensibilă a activității în domeniu și o „ajustare” continuă a profiturilor. Astfel, în primul semestru al anului 1982, profiturile au scăzut cu 22,3% pentru Gulf Oil, cu 38% pentru Exxon, cu 44% pentru Texaco și cu 67,5% pentru Occidental Petroleum.

În ciuda tuturor greutăților evidențiate în diversele sectoare ale economiei americane, firmele de peste ocean beneficiază încă de un dinamism, o rentabilitate și o capacitate de inovație superioară concurenților din țările vest-europene.

În Europa occidentală însă, situația diferă de la o țară la alta în funcție de gradul de dezvoltare economică al fiecărei țări, de trăsăturile sale specifice. Astfel, R.F. Germania prin comparație cu „vecinii” săi continuă să fie extrem de competitivă datorită industriei sale puternice și relativ bine structurate. Chiar dacă pe piața internă cererea se menține scăzută, în schimb exporturile se înscriu pe o linie ascendentă, excedentul său comercial majorându-se de la 10 mrd \$ în 1980 la 18 mrd \$ în 1981 și la peste 20 mrd \$ în 1982. Cu toate acestea, se

Supliment la

nr. 24 1983

Revista
ECONOMICA

observă că și firmele vest-germane sînt nevoite în prezent să-și reducă costurile de producție pentru a-și salva competitivitatea, situație ce atrage după sine o diminuare a investițiilor. Astfel, în semestrul II al anului 1981 volumul achizițiilor vest-germane de mașini și utilaje a scăzut cu 5%. Mai mult chiar, anumite sectoare pînă de curînd extrem de competitive au început să dea semne de slăbiciune, cum este cazul sectorului construcției de mașini al cărui volum de comenzi din exterior a scăzut cu 20% în anul 1982.

În industria producătoare de autoturisme, firma Volkswagen înregistrează diminuări continue ale profiturilor, ca urmare a diminuării volumului desfacerilor pe piața internă și externă.

În siderurgia pierderile au totalizat echivalentul a 8 mrd franci francezi în anul 1981, situația devenind atît de gravă încît „coloși” ca Hoechst și Krupp au decis să u-nească eforturile, iar firma Thyssen intenționează să colaboreze cu noul grup.

Pe ansamblul industriei vest-germane se constată o reducere a gradului de utilizare a capacităților de producție la cca. 77% în 1982, cu 2 puncte procentuale mai puțin față de anul 1981, iar nivelul mediu al comenzilor nu mai asigură decît 12 săptămîni de lucru, nivel redus ce nu a mai fost atins din anul 1975 și pînă în prezent.

În ceea ce privește Marea Britanie, specialiștii apreciază că aceasta s-a angajat în ultima perioadă într-un veritabil proces de restructurare. Astfel, în perioada 1970—1981, forța de muncă angajată în industria britanică a scăzut cu 23,3% (ceea ce înseamnă 2,5 milioane de angajați mai puțin) față de o scădere de 13,9% în R.F. Germania, 8,7% în Franța și de 12,2% pe ansamblul țărilor membre ale C.E.E. Această situație reprezintă rezultatul scăderii însemnate a volumului activităților productive, a lipsei de fonduri pentru investiții în cele mai dinamice sectoare și a recurgerii sistematice la achizițiile de tehnologie din străinătate. Mai grav apare faptul că, deși au avut loc reduceri masive de personal și s-a trecut la „înghețarea” salariilor firmele britanice nu reușesc să frîneze diminuarea competitivității lor pe piețele externe.

O privire de ansamblu asupra evoluției principalelor ramuri industriale britanice confirmă această observație neliniștitoare. Astfel în prezent, exporturile de bunuri de echipamente nu mai reprezintă decît 33% din volumul vânzărilor în străinătate, comparativ cu peste 37% în anul 1977.

În domeniul industriei chimice, un grup multă vreme considerat drept lider cum este ICI, trebuie în prezent să facă mari eforturi pentru a rezista crizei din sectorul materialelor plastice și produselor chimice de mare tonaj.

În ultimii ani în industria aeronautică proiectele naționale au cedat progresiv locul programelor interstatuale de cooperare iar în siderurgia British Steel și-a redus cu 50% forța de muncă angajată și cu 40% capacitățile de producție, înregistrînd pierderi echivalente cu 12 mrd de franci francezi, cu toate eforturile de redresare făcute.

În domeniul industriei textile, firma „Courtaulds” (nr. 1 în domeniu) înregistrează pierderi echivalente cu 1,5 mrd franci francezi iar în domeniul construcției de autoturisme firma „British Leyland”, deși a rămas în fruntea plutonului în ceea ce privește numărul forței de muncă angajate și nivelul tehnic al benzilor de montaj, a înregistrat în anul 1981 un deficit financiar echivalent cu 5 mrd franci francezi.

O asemenea omulare de contraperformanțe conduce în opinia specialiștilor la întrebarea dacă în fond descoperirile de țitei din Marea Nordului n-au condus mai degrabă la accelerarea declinului industriei britanice, în loc să-l frîneze.

Industria Franței, a cărei structură, deschidere spre exterior și competitivitate sînt încă destul de fragile, este și ea confruntată în prezent cu dificultăți majore pe planul activității productive și investiționale. Se constată,

astfel, că de aproape zece ani, deși industria franceză a cîștigat continuu teren în competiția internațională, totuși nu a reușit ca nivelul dezvoltării sale să-l atingă pe cel al R.F. Germania. Începînd din anul 1980 efectele recesiunii înregistrate pe plan mondial au început să se facă tot mai puternic simțite, rezultatele financiare ale anilor 1981 și 1982 confirmînd această turnură. Se constată astfel, că firmele franceze „campioane” în diferite domenii de activitate suportă din ce în ce mai greu degradarea climatului conjunctural internațional. Astfel, în ciuda unei cereri interne destul de ferme, sectorul producător de autoturisme pierde teren pe propria sa piață nerezînd să-și mențină poziția cîștigată nici pe piețele străine decît cu prețul „amputării” serioase a profiturilor sale. De asemenea, industria producătoare de bunuri de echipament este afectată în prezent de reducerea cu 3,5% a volumului investițiilor în anul 1982, comparativ cu 1981 ca și de reducerea comenzilor provenind din țările socialiste europene și din țările din regiunea Golfului.

Marile firme din industria chimică franceză au suferit, de asemenea, pierderi importante ca urmare a stării de recesiune ce a afectat întreaga economie. Aflate într-un proces de restructurare recentă, sufocate de datorii, firmele chimice franceze s-au dovedit incapabile să se adapteze rapid noilor orientări înregistrate pe piața mondială. Un exemplu ilustrativ îl oferă cazul firmei „PCUK”, care a fost nevoită de curînd să cedeze un sector important de activitate, firmei britanice ICI pentru a putea supraviețui.

Mai mult chiar decît în cazul industriei producătoare de autoturisme, industria textilă franceză n-a reușit să profite de fermitatea cererii interne bilanțul activității economico-financiare a ramurii fiind deficitar în ultimii ani.

O altă ramură puternic afectată de criză este siderurgia, a cărei producție a scăzut la nivelul anului 1968. În ciuda subvențiilor masive acordate acestei ramuri, se constată o diminuare a forței de muncă angajate cu 26% în ultimii trei ani, iar „hemoragia” financiară n-a încetat să se agraveze. Astfel, în anul 1981, pierderile cumulate ale firmelor Usinor și Sacilor au totalizat 7 mrd de franci.

Concluzionînd, specialiștii apreciază că după un tardiv dar ambițios demaraj, industria franceză în ansamblu este în prezent „victima” unei crize care reliefează limitele competitivității sale

În contrast cu situația economică a celorlalte țări capitaliste dezvoltate, situația economică a Japoniei apare de o superioritate mai mare ca oricînd. Totuși — așa cum apreciază specialiștii — „nu chiar totul este perfect în imperiul Soarelui Răsare” și aceasta începînd cu producția industrială a cărei creștere tinde spre „zero”. Producătorii japonezi nu și-au pierdut însă entuziasmul; modernizîndu-și echipamentele, perfecționîndu-și metodele de muncă, anticipînd sistematic tendințele apărute pe piața mondială, firmele japoneze au devenit imbatabile în domeniile pe care și-au propus să le cucerească (autoturisme, produse farmaceutice, informatică, electronică profesională etc.).

Superioritatea economiei japoneze apare și mai evidentă analizîndu-se datele prezentate în tabelele următoare construite pe baza a nouă criterii de analiză, pentru anul 1981 în comparație cu anul precedent.

1. Evoluția volumului exporturilor	2 Ponderea bunurilor pentru investiții în exporturi	3. Raportul între soldul comerțului exterior și volumul exporturilor
— % —	— % —	— % —
1. Japonia +10,8	1. Japonia 56,8	1. Japonia +13,4
2. R.F.G. +5,2	2. R.F.G. 44,9	2. R.F.G. +10,3
3. Italia +5,1	3. S.U.A. 41,8	3. Franța -8,7
4. Franța +3,8	4. Anglia 33,3	4. Anglia -9,1
5. Anglia -1,1	5. Franța 33,0	5. S.U.A. -11,7
6. S.U.A. -3,1	6. Italia 32,1	6. Italia -13,9

4. Volumul exporturilor cu destinația țări membre OPEC — mrd \$ —		5. Volumul exporturilor cu destinația țări socialiste europene — mrd \$ —		6. Evoluția prețurilor de comerț exterior — % —	
1. Japonia	22,8	1. R.F.G.	7,5	1. Japonia	+3,0
2. S.U.A.	21,6	2. S.U.A.	4,2	2. R.F.G.	+7,5
3. R.F.G.	15,4	3. Japonia	4,0	3. Anglia	+8,7
4. Italia	12,8	4. Franța	3,9	4. S.U.A.	+9,2
6. Anglia	11,0	5. Italia	2,4	5. Franța	+13,7
6. Franța	10,9	6. Anglia	2,1	6. Italia	+22,4

7. Modificări ale ponderilor relative deținute de țările respective pe piața mondială — % —		8. Evoluția costului unitar al forței de muncă — % —		9. Evoluția productivității muncii sociale — % —	
1. R.F.G.	+2,9	1. Japonia	+3,7	1. Anglia	+2,7
2. Japonia	+1,4	2. R.F.G.	+4,2	2. Japonia	+2,1
3. Italia	+0,6	3. S.U.A.	+8,2	3. Franța	+1,0
4. Franța	-0,7	4. Anglia	+8,7	4. S.U.A.	+0,9
5. Anglia	-9,3	5. Franța	+14,3	5. R.F.G.	+0,6
6. S.U.A.	-12,4	6. Italia	+21,0	6. Italia	-0,6

Sursa : L'expansion 9 dec. 1982

Pe baza a nouă criterii de apreciere utilizate în analiza competitivității relative a celor șase țări capitaliste dezvoltate, s-a construit tabelul sintetic de mai sus, acordându-se țărilor note de la 1 la 6, semnificația fiind aceea că, cu cât nota atribuită este mai mică, cu atât performanțele sint mai ridicate.

Situația competitivității principalelor țări capitaliste dezvoltate pe piața mondială, în anul 1981

Indicatorul	Total puncte					
	Franța	Italia	Japonia	R.F.G.	S.U.A.	Anglia
— Evoluția exporturilor pentru	13	20	35	37	39	45
— Ponderea bunurilor de investiții în exporturi	1	2	3	4	5	6
— Soldul balanței comerciale/exporturi	1	2	5	4	3	6
— Exporturi cu destinația țări membre OPEC	1	3	2	5	6	4
— Exporturi cu destinația țări socialiste europene	3	1	2	6	4	5
— Evoluția prețurilor de export	1	2	4	3	5	6
— Modificări ale ponderilor relative pe piața mondială	2	1	6	5	4	3
— Evoluția costului unitar al forței de muncă	1	2	3	4	5	6
— Evoluția productivității muncii sociale	2	5	4	1	3	6

Sursa : L'expansion 9 dec. 1982

Iolanda DĂDUIANU
I.E.M.

Relații financiare internaționale

Mecanismul stabilirii cursului valutar

Sistemul stabilirii cursului valutar de la țară la țară prezintă particularități. Astfel, în Franța, la Paris, în fiecare zi lucrătoare se desfășoară la bursa de valori sesiunile oficiale de cotație-fixing între 13,30—14,00, iar vara între 14,00—14,30. Lista valutilor străine cotate ca și ordinea cotării este stabilită de Banca Franței și Camera Sindicală a Agențiilor de Schimb (C.S.A.S.) cu avizul Consiliului Valutar. Banca Franței împreună cu C.S.A.S. stabilesc, de asemenea, sumele minime ce pot fi discutate în timpul cotării, precum și marjele pentru fiecare valută, respectiv cursul de cumpărare și cursul de vânzare după stabilirea fixingului.

Cotarea fiecărei valute contra franc francez se efectuează prin „strigare” (sistemul pieței deschise), astfel, ca în final să se ajungă la stabilirea unui curs cât mai echilibrat, unic. Toate operațiile efectuate la cursurile succesive înscrise în timpul discuției sint considerate tratate la cursul final fixat-fixing.

Fixingul astfel stabilit — reprezintă cursul oficial al bursei din ziua respectivă, este aprobat de C.S.A.S. pe baza prezentării lui de Comitetul de Fixing și este apoi publicat. În R.F.G., deși există mai multe burse, un rol aparte îl deține bursa din Frankfurt. În primul rând, pentru că aici participă și un reprezentant al Deutsche Bundesbank la activitatea de stabilire a cursului zilei respective, iar pe de altă parte, pentru că Frankfurt este cel mai important centru bancar al R.F.G. Aceste două elemente au determinat ca activitatea de stabilire a cursului zilei să se desfășoare sub coordonarea tehnică a bursei din Frankfurt. Activitatea de stabilire a cursului oficial al zilei începe zilnic (zile lucrătoare) la ora 13,00 și se termină odată cu stabilirea cursului pentru ultima valută cotată. La această activitate participă cîte un reprezentant al băncilor de renume în activitatea de arbitraj (Deutschen, Dresdner, Commerz, Chasse etc.) care este în legătură permanentă cu banca sa. Brokerii au obligația să calculeze cursuri în timpul cotării atîta timp cît mai au ordine de vânzare-cumpărare nelimitate, neavînd obligația să le execute pe cele limitate decît în măsura în care se încadrează în cursurile cotate. Cursul la care s-a efectuat ultima dispoziție de vânzare-cumpărare nelimitată devine curs mediu oficial pentru ziua respectivă a valutei cotate. Acest curs mediu oficial este cel publicat.

În Italia, Banca Italiei supraveghează direct activitatea burselor avînd cîte un reprezentant direct la bursa din Roma și la cea din Milano. În Italia nu se practică sistemul fixingului. Cotația zilnică a lirei italiene este rezultatul mediei aritmetice a cotațiilor la închiderea burselor din Roma și Milano, care formează cursul oficial al valutilor străine în lire italiene și sub egida Oficiului Italian de Schimb este zilnic acceptat și publicat.

În Suedia, Norvegia cotația oficială a zilei este stabilită între marile bănci, fără ca pe intervalul cît se stabilesc cursurile să aibă loc tranzacții; în alte țări, ca Olanda, se

pleacă de la propunerea unui curs ce are în vedere evoluția cursurilor de pe piață, băncile intervenind în cazul în care sînt obiecții față de cursul stabilit, obiecția putînd fi acceptată dacă suma ce urmează a face obiectul operațiunii atinge o anumită valoare; în Elveția cotația oficială a zilei se stabilește în fiecare seară, de către marile bănci din Zürich, Geneva și Basel pentru clienții lor cu „valuta“ a doua zi; în alte țări ca Anglia și S.U.A. nu există procedura stabilirii cotației oficiale a zilei sau fixingului, astfel, Londra publică marja zilei (respectiv limitele cursurilor de vânzare-cumpărare la care s-a operat în ziua respectivă) și cursul la închidere; New-York publică cursul la închidere, respectiv cursul la care s-a făcut ultima operațiune de vânzare-cumpărare pe piața valutară din New-York etc.

Cele prezentate relevă modul diferit în care autoritățile monetare stabilesc cursul ce urmează să fie publicat zilnic. În practica activității bancare însă cursul valutar este într-o permanentă evoluție. Astfel, pe parcursul aceleiași zile, cursul unei monede poate varia sensibil de la o oră la alta. Atît în cazul piețelor valutare constituite exclusiv dintr-o rețea bancară cît și în cazul acelor unde sînt burse, cursul valutar evoluează permanent. În momentul în care o bancă își începe activitatea dimineața, aceasta are în vedere nivelul cursului din ziua precedentă (cursul la închidere) informațiile colectate peste noapte de la centrele financiare care, ca urmare a diferenței de fus orar au lucrat seara și noaptea (Singapore, Sidney, New York), precum și alte informații culese din diferite spații ale vieții economice și politice internaționale. În cazul în care aceste informații au o semnificație, sînt avute în vedere la stabilirea cursului valutar cu care începe să lucreze în ziua respectivă (cursul de deschidere). Colectarea și luarea în considerare a diferitelor influențe este o activitate permanentă a băncilor, și ca atare cursul la care acestea operează, este în permanentă modificare în funcție de „sentimentul“ pieței. Ca o particularitate este faptul că în țările unde există burse, pe perioada stabilirii fixingului, activitatea băncilor este întreruptă. După comunicarea fixingului activitatea este reluată cu cursul comunicat, care însă apoi evoluează într-un sens sau altul în funcție de influențele ce apar. Modul în care are loc stabilirea cursului unei valute pe piața valutară, evidențiază importanța influențelor materiale sau imateriale care-i determină evoluția. Factorii care influențează evoluția cursului unei monede pot avea acțiune convergentă sau divergentă, cu intensități diferite de la o etapă la alta. Priviți în ansamblu acești factori pot fi grupați în patru categorii: economici, politici, psihologici și tehnici.

Din punct de vedere al evoluției atît pe termen scurt cît și pe termen lung a poziției unei monede pe piață, **factorii economici** au un rol determinant. Caracteristic acestor factori este paleta foarte largă a influențelor ce le determină, izvorite din eterogenitatea lor ca importanță — fie ca indicatori sintetici ai nivelului de dezvoltare al unei țări, fie uneori ca măsuri colaterale adoptate în vederea atingerii unor obiective într-un domeniu sau altul — (reglementările la import, export, investițiile etc.). Unanim este apreciat faptul că între starea **balanței de plăți** și

poziția pe piață a unei monede există o strînsă corelație.

Existența unui export de mărfuri și servicii susținut, și solicitat pe piața externă, determină cerere față de moneda țării în cauză și ca atare o cerere mai mare decît oferta de valută modifică în sens pozitiv cursul acesteia. O situație inversă, importuri masive (comparativ cu exporturile) mărfuri nesolicitate, conduc la dezinteres pentru procurarea monedei țării în discuție și ca atare deteriorarea cursului valutar. După cum se știe, aceste mișcări se reflectă în balanța comercială sau în balanța contului curent. Mutațiile specifice balanței capitalului — ca parte integrantă a balanței de plăți, influențează, de asemenea, cursul unei monede. Mișcările de capital determinate de operațiunile specifice pieței de capital, a creditului internațional etc. materializate în preocuparea străinilor de a cumpăra active financiare pe piața respectivă*, a rezidenților de a vinde titluri exprimate în altă valută decît a țării în cauză** sau a străinilor de a plasa sub diverse forme capital în țara respectivă etc. conduc la o solicitare importantă a monedei respective drept urmare cursul ei crește. Efectul este invers, respectiv cursul scade, cînd oferta de monedă națională în acest spațiu al operațiunilor cu capital crește în sensul că rezidenții măresc transferurile de plăți în favoarea străinilor, străinii vind efectele exprimate în moneda țării, sau rezidenții sînt preocupați să procure hirtii de valoare exprimate în alte monede. Dacă operațiunile specifice balanței comerciale sau balanței conturilor curente au un **caracter ireversibil** (o marfă vîndută rămîne definitiv vîndută) operațiunile specifice contului capital au **caracter reversibil** în sensul că fie că fondurile investite în străinătate (sub firmă de credite de exemplu) după un timp se repatriază, fie ca urmare a instabilității valutar-financiare contemporane cînd prin „permeabilitatea“ piețelor are loc o mișcare a fondurilor exprimate în hirtii de valoare nominale într-o monedă sau alta. De aici și impactul diferit de la etapă la etapă a evoluției stării posturilor balanței de plăți asupra cursului valutar. Din această pricină, operatorii de pe piețele valutare, precum și toți cei interesați în evoluția cursului unei monede, urmăresc periodic (lunar, trimestrial, anual) starea principalelor posturi ale balanțelor de plăți ale țărilor emitente ale monedelor în care lucrează, pentru a le avea în vedere în deciziile lor privind opțiunile viitoare.

Dar după cum se știe însăși balanța de plăți, ca document sintetic se reflectă totalitatea operațiunilor comerciale, necomerciale și financiare ale unei țări cu străinătatea,

* Cînd nereziidenții cumpără active financiare pe o piață națională dată în fond vînd valuta proprie țării lor (sau alta) și cumpără valuta țării în cauză materializată în acele active, ca atare crește cererea de valută respectivă iar cursul se întărește.

** Cînd rezidenții vind alte valute spre a cumpăra valuta națională, efectul este similar, o cerere crescîndă a valutei, conduce la întărirea valutei naționale. Ca și exemplele date în continuare, în fond aceste solicitări reflectă încredere în valuta în cauză ca expresie indirectă a competitivității și calității produselor, a stabilității monetar-financiare relative a țării respective comparativ cu alte piețe naționale și alte valute.

concentrează influența unui important număr de factori legați de politica economică, investițiilor, monetară, financiară, de comerț exterior. Astfel, pot fi amintiți indicatorii privind activitatea economică reflectați în volumul, dinamica și structura producției industriale, dinamica și structura comerțului exterior, volumul și dinamica produsului național brut. Un alt grup de factori este cel format de volumul și structura comenzilor pentru export, volumul și structura investițiilor destinate ramurilor de export, și a sporirii pe această cale a productivității muncii și competitivității produselor destinate exportului, care pot influența evoluția cursului unei valute atât pe termen scurt cât și pe termen lung. Aceleași efecte directe le au reglementările adoptate de un stat în domeniul exporturilor și importurilor. Măsurile al căror efect determină o impulsivitate a exporturilor influențează pozitiv cursul valutar (vezi corelația cu balanța comercială) după cum cele ce restricționează importul îl influențează negativ. Nu fără importanță sînt descoperirile în domeniul tehnicii, tehnologiei, care vin să revoluționeze un domeniu sau altul, creînd o solicitare a creșterii exporturilor de astfel de produse din țara respectivă. În mod similar au efect pozitiv asupra cursului unei valute descoperirile de resurse naturale.

Inflația, după cum se știe, este reflectată în statisticile țărilor capitaliste prin cei patru indici: indicele prețurilor (de consum de regulă), indicele deflator al produsului național brut, indicele prețurilor mărfurilor cu ridicata și indicele masei monetare. În condițiile în care acești indici cresc are loc deteriorarea cursului valutar și invers. Practica a demonstrat că în unele cazuri (dar și ca urmare a efectului conjugat al altor factori), cursul valutar se poate ridica deasupra (overshoot) sau poate coborî (undershoot) sub nivelul indicat de inflația reală, cursurile valutare nemaiîfiind în acest caz o reflectare a realității economice. Dobînda, legată pe de o parte de nivelul masei monetare interne, iar pe de altă parte de mișcările de capital internaționale poate face în cazul unor rate înalte mai atractivă moneda, ca atare sollicitările crescînd cursul se întărește și invers. Politica fiscală și bugetară, reflectată prin ponderea cheltuielilor neproductive mari în structura cheltuielilor bugetare, prin dezechilibrele cronice ale bugetelor, prin structura și nivelul impozitelor și taxelor se reflectă indirect asupra nivelului cursului valutar. Analiza pe termen lung a evoluției cursului valutar relevă că evoluția acestuia este într-o strînsă corelație cu ciclul economic: în perioada de avînt, se reduce inflația, cresc investițiile, se reduce șomajul, moneda se întărește, iar în perioadele de criză sau recesiune economică evoluția cursului valutar devine instabilă sau se deteriorează.

Factorii de natură politică au un rol important iar în unele momente chiar determinant în evoluția cursurilor valurilor care flotează. O situație politică stabilă, existența unui guvern capabil să rezolve optim problemele economice și politice interne și internaționale influențează pozitiv poziția pe piață a valutei respective. După cum apariția de disensiuni politice în cadrul guvernului sau posibilitatea unui conflict major cu alte state din lume duce imediat la deteriorarea poziției pe piață a valutei țării respective.

Factorii de natură psihologică deși imateriali, în ultimul deceniu au început să aibă un rol tot mai mare în evoluția,

în special pe termen scurt, a monedelor. Declarația unei personalități politice sau economice cuprinzînd opinii asupra evoluției viitoare a anumitor cursuri sau dobînzii este imediat luată în considerație, sensul în care evoluează cursul unei valute putînd fi uneori inversat pe această bază. În cercurile operatorilor cu valute convertibile există chiar o „bursă neagră” a informațiilor cu privire la nivelul indicatorilor sau știrilor ce urmează să fie date publicității de diferite țări în următoarele citeva zile. Aceste pronosticuri au o influență pur psihologică, întrucît deși secretul știrilor sau al calculelor nu e păstrat, rezultatul exact și definitiv este cunoscut uneori numai în ziua în care se dă publicității.

Psihoza unui posibil conflict între două sau mai multe state, chiar dacă perspectiva acestuia este îndepărtată sau mai puțin probabilă este de multe ori un motiv al răsturnării evoluției cursului valutar.

Factorii de natură tehnică pot avea deopotrivă influențe minore și majore asupra evoluției cursului unei monede. Intervenția băncilor centrale care se face în mod deliberat de autoritățile monetare ale unei țări în scopul, de regulă declarat, de a stopa o evoluție nedorită a monedei naționale sau a accelera o evoluție pozitivă, constituie o tehnică de influențare a cursului valutar. Nu întotdeauna intervențiile băncilor centrale au efectul scontat. De multe ori aceste acțiuni sînt întrerupte pentru a nu epuiza rezervele valutare ale statului respectiv.

O grupă de măsuri tehnice cunoscute sub denumirea de „aranjarea vitrinei” (window dressing) sînt des uzitate de bănci, la anumite date importante, pentru situația lor de bilanț (sfîrșit de trimestru, de an), cînd doresc să prezinte în rapoartele lor de activitate rezultate cît mai bune. Motivele pentru care se apelează la aceste măsuri tehnice sînt diverse. Un exemplu îl constituie situația băncilor comerciale din Elveția, care pot beneficia de un plafon de credite acordat de banca centrală în condiții foarte avantajoase în funcție de volumul depozitelor atrase de fiecare bancă comercială la sfîrșit de trimestru, semestru, an. Deci dorînd să-și creeze un volum de depozite cît mai mare, băncile elvețiene atrag sume importante de bani, pentru o singură zi (de exemplu 30 iunie/1 iulie) la dobînzii avantajoase. În același timp sumele de franci elvețieni deținute de alte bănci din lume se micșorează sub impulsul cererii, iar dobînda atinge cote apreciabile (în 1970, la un moment dat nivelul dobînzii depășise 80% pe an, desigur pentru o singură zi). În astfel de momente apar efecte colaterale, respectiv și alte bănci încep să cumpere franci elvețieni, vinzînd alte valute în scopul de a plasa valuta elvețiană la dobînda amintită. În acest context cursul francului elvețian crește (cerere mare) iar al altor valute scade (oferit mare).

Un alt factor de natură tehnică care se repercutează asupra evoluției cursului valutar îl constituie stoparea pierderii și materializarea profitului (cutting losses and profit taking). Uneori, datorită interpretării greșite a sensului mișcării cursului unor valute, sau datorită unei interpretări corecte dar ca urmare a apariției unor factori imprevizibili ce au acționat în sens opus, mai multe bănci, iar uneori majoritatea băncilor, sînt în situația de a avea poziții speculative în valute sau valutele a căror curs a evoluat contrar așteptărilor. Cînd cursul valutei se răstoarnă, băncile pentru a evita pierderi foarte mari, pre-

feră să accepte anumite pierderi (mai mica) închizând operațiunile speculative deschise în acea valută. Acesta este fenomenul de stopare a pierderilor, care are ca efect accelerarea noului sens în care evoluează valuta respectivă, prin brusca ofertă sporită pe toate piețele. În cazul în care, previziunea operatorilor bancari care au inițiat operațiunile speculative și evoluția reală pe piață a cursului valutei pentru care s-a făcut opțiunea, concordă, se pune problema cînd să se închidă operațiunea, pentru a se realiza cîștigul maxim (cursul să nu înceapă să evolueze în sens contrar) Dacă momentul ales este ales simultan de mai multe bănci apare fenomenul de materializare a profilului, la care restul băncilor rapid se rialiază și astfel, pentru un timp oarecare, este oprit sensul evoluției valutei respective.

Referitor la toate genurile de factori exemplele sînt numeroase. În literatura de specialitate există o cazuistică a acestor factori din care rezultă întotdeauna elemente noi, implicații noi și uneori noi factori.

Prezentarea modului în care are loc formarea și în consecință stabilirea cursului de piață relevă faptul că asupra acestui proces acționează permanent o suită de factori de importanță diferită și pe planuri diferite.

Sintetic, un prim grup de factori acționează la **nivel local** (zonă, regiune, centru financiar) al unei țări, ce concentrează — schematic abordînd problema — influențele locale mai mult sau mai puțin semnificative. În același timp, pe de o parte, ca urmare a sistemului de legături ce există la nivelul unei țări între bănci, între bănci și burse, iar pe de altă parte între acestea luate în totalitate și statul respectiv — (prin politica valutară pe care o promovează, evoluția economică și financiară a acestuia etc.), se formează al doilea plan al influențelor — la nivelul **economiei țării respective**.

În sfîrșit, dat fiind interdependența și legăturile între diferite bănci, burse la nivel internațional, precum și impactul evoluției economiei mondiale luate în ansamblu, asupra poziției externe a unei monede etc. se formează al treilea plan al influențelor — la **nivel internațional**.

Dat fiind rapiditatea legăturilor și a transmițerii informațiilor, aceste influențe se întrepătrund, conducînd în ultimă instanță la o relativă uniformizare a cursurilor valutare pentru un moment dat, la nivel internațional. În acest mod apare, se formează **cursul valutar**.

dr. M. NEGRUȘ

Promovarea exportului

Organisme ale Camerei de comerț ungară

Camera de comerț ungară, organism obștesc cu auto-gestiune, activînd sub îndrumarea directă a Consiliului de Miniștri, reunește în prezent peste 750 de membri, întreprinderi economice. Pentru a-și îndeplini funcțiile ce-i revin pe linia promovării exporturilor, respectiv:

— informarea membrilor său (întreprinderi) asupra evoluției cererii și conjuncturii economice pe piața mondială;

— înlesnirea contactelor între firmele străine și întreprinderile ungare membre ale Camerei;

— supravegherea aplicării normelor juridice interne și internaționale în activitatea de comerț exterior;

— catalizarea acțiunilor de cooperare internă inter-ramuri și cooperarea economică internațională;

— promovarea progresului tehnic și de management comercial, a designului industrial.

Camera de comerț și-a structurat activitatea după 3 criterii de bază: activitatea în profil teritorial, activitatea în profil de ramură și activitatea de coordonare pe funcțiuni.

Secțiunile regionale ale Camerei de comerț (în număr de 23) își desfășoară activitatea în profil teritorial grupînd membrii săi din zona respectivă.

Sînt reprezentate în aceste secțiuni regionale marea majoritate a întreprinderilor, cooperativelor etc. cu activitate de comerț exterior — prin care se derulează peste 90% din volumul operațiunilor de export-import al țării. Funcția acestor organisme regionale este să faciliteze contactul partenerilor externi cu unitățile economice din teritoriu ca și accesul firmelor ungare pe piața externă, asistență în orientarea exporturilor.

Secțiunile de ramură — permit o abordare specializată a problemelor tehnice și comerciale pe grupe de mărfuri (sectoare), facilitînd astfel informarea, schimbul de experiență, cooperarea.

Secțiunile funcționale urmăresc perfecționarea întregii strategii de comerț exterior, acordînd asistență prin activul propriu sau coordonînd acțiuni de analiză a nomenclatorului de export, marketing, promovare a exportului, încheierea de acorduri-cadru, cooperare, informare internă și externă, cercetare economică — acțiuni realizate la nivel microeconomic, sectorial sau macroeconomic.

Avantajul pe care-l oferă o asemenea structură de organizare a camerei pentru întreprinderile membre este soluționarea problemelor cu care se confruntă prin prisma practicii internaționale, a funcțiilor ce trebuie să se regăsească în programele de export ca și a specificului de ramură.

În același timp, întreprinderea este integrată în ansamblul strategiei macroeconomice de comerț exterior, orientîndu-se spre realizarea acestor obiective și furnizînd probleme și propuneri pentru îmbunătățirea reglementărilor în domeniu.

Centrul de design

Ca un aspect demn de relevat pe linia diversificării compartimentelor funcționale este înființarea în cadrul Camerei a unui centru de informare pentru design industrial (Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1005/1975). Funcționînd efectiv din anul 1977 Centrul de design și-a propus ca obiective să acorde sprijin și asistență în dezvoltarea activităților de design, ca modalitate de îmbunătățire a calității și competitivității produselor.

Principala serviciu oferit de centru sînt informațiile; în care scop culege, prelucrează și transpune pe suporturi surse variate de informații (planșe, studii și cercetări, lucrări teoretice și metodologice, sinteze asupra realizărilor la zi etc.) pe care le diseminează în rîndul membrilor

camerei și abonaților la revista „Forme industriale” care aapre de 6 ori pe an. În cadrul centrului funcționează o bibliotecă specializată unde cei interesați pot consulta 80 de periodice de profil din întreaga lume. De asemenea, și-a constituit și întreține (actualizează) un Registru de produse, bunuri de consum fabricate în Ungaria, ce poate fi consultat atât de clienți externi cât și de proiectanții de produse și un Registru al Designerilor, cuprinzând date privind preocupările și realizările a circa 1200 de designeri maghiari, ceea ce permite producătorilor să apeleze pentru rezolvarea problemelor de proiectare de produse sau amenajări ambientale la specialiștii cei mai competenți într-un anumite domeniu.

Gama serviciilor centrului mai cuprinde: consulting în modele industriale cursuri pentru formarea personalului din întreprinderi pe profilul de design, anchete-testare, organizarea de expoziții din inițiativă proprie — de 6 ori pe an în medie, cât și expoziții organizate la cererea altor foruri, pe profil.

Centrul întreține legături cu numeroase instituții similare din străinătate, organizând schimbul de experiență pe calea simpozioamelor, schimburi de informații etc.

Un rol important în emulația activității de design industrial a avut instituirea începând din anul 1978 a „Premiului pentru design” care se decernează anual produselor care întrunesc calități deosebite. Experiența a 4 ani de organizare a selecției produselor după un sistem foarte riguros, în mai multe etape (ce va fi prezentat într-un număr viitor) arată că aceste concursuri joacă un rol foarte important în mobilizarea proiectanților de produse spre realizări tot mai deosebite; în același timp nu poate fi subestimat efectul de public — relations al acestor premii atât în țară cât și în străinătate.

Cele 25 de produse câștigătoare ale premiului din 1982 au fost prezentate la ediția de primăvară a Tîrgului Internațional Budapesta, însoțite de explicații detaliate.

dr. Ioan GEORGESCU

Noțiuni, termen, operațiuni

Transporturi internaționale

ABANDON — un act de renunțare totală din partea asiguratului către, (în folosul) asigurator fie a navei, fie a mărfurilor (încărcăturii de pe vas) în scopul de a obține întreaga sumă înscrisă în polița de asigurare în cazul pieririi totale a obiectului asigurării.

De reținut aspectul că atât în legislația fiecărei țări, cât și în textul poliței de asigurare sînt stabilite cazurile în care asiguratul poate beneficia de abandon. Modalitatea abandonului este avantajoasă pentru asigurat, întrucît acesta are dreptul să încaseze integral suma asigurată anterior și îl scutește de formalitățile complexe și de oarecare durată prevăzută în reglementarea avariilor.

Asiguratul, după cum am arătat mai înainte, nu poate folosi actul abandonului decît în cazurile prevăzute de lege sau în polița de asigurare, ca de exemplu:

— lipsa de știri (informații) cu privire la navă (ca obiect al asigurării, ori ca mijloc de transport al mărfurilor asigurate) într-un termen prevăzut, ceea ce conduce la presupunerea dispariției fără urme a acesteia;

— situația în care datorită unui uragan, nava nu mai este în stare să-și continue drumul;

— în caz de sechestrare a navei ori a încărcăturii asigurate datorită stării de beligeranță;

— atunci cînd pierderea suferită sau degradarea materială depășesc 3/4 din valoarea asigurată etc.

Notă: pierderea se referă la cantitate, în timp ce degradarea, deteriorarea materială este în funcție de deprecierea calitatii.

ACTUL DE NAȚIONALITATE AL NAVEI — îl reprezintă „certificatul de naționalitate al navei”, document a cărei prezență este obligatorie la bordul vasului.

Certificatul de naționalitate determină dreptul de navigație sub pavilionul unei anumite țări, cu alte cuvinte este „pașaportul navei”.

Certificatul de naționalitate, la noi în țară, se eliberează de Ministerul Transporturilor și, Telecomunicațiilor — Inspectoratul Navigației Civile, ca împuterniciți ai Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România.

Principalele elemente componente ale acestui act de naționalitate: tipul, numele și indicativul navei; proprietarul; conferirea autorizației de a aborda pavilionul român; caracteristicile navei (lungimea, lățimea și pescajul, maxime); date referitoare la tonaj (brut, net, deadweight); diverse alte date caracteristice: data construcției, șantierul, din ce sînt construite corpul și puntea navei, tipul aparatului propulsor, numărul motoarelor (mașinilor) precum și puterea lor, locul și data eliberării.

De asemenea, este cuprinsă mențiunea că „instituțiile civile și militare române sînt obligate, iar celelalte țări sînt rugate, ca în virtutea dreptului și uzanțelor internaționale să recunoască nava ca aparținînd marinei comerciale române, să-i dea liberă trecere împreună cu comandantul și echipajul indicat și să-i dea ajutor la nevoie”.

AFARĂ DE PORTURI — noțiune care indică (desemnează) partea exterioară aquatică a unor porturi, în care sînt locuri de ancorare pentru nave.

AGENT — este, în general, un reprezentant al unei întreprinderi, instituții etc. care îndeplinește în mod frecvent anumite însărcinări care îi sînt date.

Agentul acționează în baza și în limitele unui mandat care i-a fost acordat. Tot prin contractul de mandat ori printr-o convenție i se stabilește agentului modul său de remunerare și proporția acesteia (tarifar pe servicii, procentual sau ambele posibilități). În țările nesocialiste relațiile cu agentul se stabilesc în baza contractului de agenție.

AGENTUL DE NAVĂ (ship's agent) — este persoana care reprezintă interesele unui armator într-un port oarecare, respectiv se ocupă de agenturarea navei pe toată perioada în care aceasta staționează în portul în care se află agentul. Agentul de navă poate fi și salariatul unei agenții maritime.

AGENTUL DE APROVIZIONARE (schipchandler) — persoană care se ocupă în mod direct de aprovizionarea navei pe timpul staționării acesteia în portul respectiv cu apă, alimente, băuturi, combustibil, piese de schimb, materiale de punte etc. Agentul de aprovizionare este un veritabil negustor. De regulă, activitatea de aprovizionare a navelor în porturi se efectuează de întreprinderi specializate în acest gen specific de comerț, iar agentul este salariatul acestei întreprinderi.

AGENTURAREA NAVELOR — reprezintă activitatea desfășurată de agentul de navă în portul în care staționează vasul și care constă în: plata taxelor portuare, vamale, sanitare, de trecere prin canal, de pilotaj, de remorcare etc.; plata aprovizionărilor navei cu provizii alimentare, combustibil etc.; plata unor eventuale reparații; plata unor cheltuieli de operare a mărfurilor; acordarea unor sume drept avans comandantului vasului (de exemplu, pentru retribuirea echipajului) etc.

Tot în activitatea de agenturare sînt incluse și încasările efectuate de agentul de navă și provenite din sumele primite drept avans, încasări din contrastalii, din navluri etc.

AGENȚIA MARITIMĂ (shipping agency) — întreprindere de stat (în țările socialiste) sau firmă particulară (în restul țărilor nesocialiste) care are ca scop reprezentarea intereselor unor nave comerciale, indiferent de naționalitatea lor, într-unul sau mai multe porturi existente în țara de reședință a agenției maritime (după gradul și aria ei de cuprindere în afaceri).

Agenția maritimă acționează în numele său, însă pe contul armatorilor sau comercianților cu care a încheiat fie contract de mandat, fie contract de agenție; plata serviciilor sale se face sub forma unui comision de agenție (tarifar pe servicii sau procentual, sau mixt).

Printre atribuțiunile unei agenții maritime putem enumera:

- efectuarea formalităților pentru intrarea navei în port, asigurarea locului la dană, angajarea echipei de docheri (muncitori încărcători-descărcători), asigurarea, dacă este necesar, cu unele utilaje pentru încărcarea-descărcarea mărfurilor, să se îngrijească de spații de depozitare etc.;

- colaborează și asistă pe comandantul navei în relațiile sale cu autoritățile portuare, în supravegherea operațiunilor de încărcare-descărcare etc.;

- organizează operațiunile de încărcare și descărcare a mărfurilor, întocmește conosamente, manifestul navei (lista mărfurilor aflate la bordul navei), procură documente de transport etc.;

- plata taxelor portuare;

- întocmirea formalităților de plecare a navei din port etc.

*
* *
*

În porturile maritime ale țării noastre, activitatea de agenturare și de aprovizionare a navelor românești și străine se efectuează de unitatea economică cu activitate

de comerț exterior NAVLOMAR, similară cu agenția maritimă. NAVLOMAR are sediul social în București și agenții în porturile Constanța, Brăila, Galați și Tulcea și un punct de agenturare la Sulina.

ALIMBARE — operație de ușurare a navei prin descărcarea unei părți din încărcătura sa la sol.

Regulile York-Anvers, care reglementează avaria comună, în Regula VIII referindu-se la cheltuielile de alimbare a navei eșuate și avariile rezultate, menționează textual: „Cînd o navă este eșuată și se descarcă din ea marfă sau combustibil și provizii ca un act de avarie comună, costurile suplimentare de alimbare, chiria șlepurilor și cheltuielile de reîncărcare, dacă este cazul, și orice pierdere sau avarie suferită prin aceasta, vor fi recunoscute ca avarie comună“.

Reamintim că avariile comune, în înțelesul dreptului maritim, sînt toate cheltuielile extraordinare, precum și toate pagubele suferite de bună voie în scopul salvării atît a navei, cît și a încărcăturii sale.

ARIMARE — operație care constă în aranjarea și fixarea încărcăturii unei nave maritime sau aeriene, în scopul obținerii unui centraj care să conducă la o stabilitate bună.

ARMATOR — persoană juridică ce exploatează o navă, indiferent dacă este proprietarul acesteia, ori o exploatează conform unei convenții (contract) încheiate pe o anumită durată de timp cu proprietarul.

În țările socialiste, principalele mijloace de producție aparținînd statului, dreptul de proprietate asupra navelor de transport maritim și fluvial aparține tot statului, care îl exercită prin întreprinderile sale de specialitate. În concluzie, proprietarul navelor din flota comercială este statul socialist, iar armatorii sînt întreprinderile de stat de navigație cărora statul le pune la dispoziție navele și le împuternicește să le exploateze în mod cît mai eficient, pe bază de plan.

M. IMIREANU

Redactor coordonator dr. Ioan GEORGESCU

ANUNȚ IMPORTANT !

Prin centrele de difuzare a presei din Capitală a fost pus în vînzare un nou tiraj din lucrarea

**„PROBLEME LOCATIVE ȘI DE ADMINISTRARE
A IMOBILELOR”**

Prețul unui exemplar — 20 lei.

Fișier legislativ—contravenții

Contravențiile la regimul aparatelor de multiplicat, materialelor necesare reproducerii scrierilor și al mașinilor de scris

Reglementare : Decretul nr. 98/1983.

1. **Contravenția :** Încălcarea dispozițiilor art. 3 care prevede : „Unitățile socialiste sînt obligate să prezinte organelor miliției, la cererea acestora, actele referitoare la confecționarea, deținerea, evidența și folosirea aparatelor de multiplicat, materialelor necesare reproducerii scrierilor și mașinilor de scris, precum și să permită controlul asupra modului cum acestea sînt păstrate. Persoanele fizice sînt obligate să prezinte actele referitoare la deținerea mașinilor de scris, la cererea organelor miliției, care vor efectua și controlul asupra modului cum acestea sînt folosite și păstrate”. **Sanctiunea :** Amendă 500—1 000 lei. (Art. 29, lit. a).

2. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 22 care prevede : „Mutarea mașinilor de scris aparținînd unităților socialiste sau altor organizații, dintr-o localitate în alta, precum și în aceeași localitate de la o unitate la alta, va fi anunțată în termen de 5 zile de la mutare organului local de miliție în a cărui rază teritorială își are sediul unitatea care le-a deținut”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 1.

3. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 23 care prevede : „Persoanele fizice care dețin mașini de scris au obligația, în cazul schimbării domiciliului, să anunțe, în termen de 5 zile, organul local de miliție în a cărui rază teritorială și-au stabilit domiciliul”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 1.

4. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 6, care prevede : „Unitățile socialiste și alte organizații sînt obligate să comunice, în scris, la organul local al miliției în a cărui rază teritorială își au sediul, în termen de 5 zile de la procurarea sau confecționarea unui aparat de multiplicat, datele necesare, în vederea înregistrării acestuia”. **Sanctiunea :** Amendă 800—1 000 lei. (Art. 29 lit. b).

5. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 7 care prevede : „Unitățile socialiste a căror activitate are ca obiect producerea, importul sau comercializarea aparatelor de multiplicat sînt obligate să comunice organului local al miliției în a cărui rază teritorială își au sediul, în primele 5 zile ale fiecărei luni, date privind producerea, importul, repartiția sau livrarea aparatelor de multiplicat, efectuate în luna precedentă”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

6. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 8 care prevede : „Datele privind transferarea, sub orice formă, a aparatelor de multiplicat între unitățile socialiste și alte organizații, precum și dintr-o localitate în alta, în cadrul aceleiași unități sau organizații, vor fi comunicate în termen de 5 zile organului miliției în a cărui rază teritorială își are sediul. Comunicarea datelor privind transferarea se face abt de unitatea socialistă sau organizația care a avut aparatul în evidență, cît și de cea care l-a primit”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

7. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 9 alin. 2, care prevede : „Multiplicarea oricărui înscris pentru persoanele fizice poate fi făcută numai în cadrul unităților socialiste sau al altor organizații, care au ca obiect de activitate efectuarea unor astfel de operațiuni”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

8. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 10 care prevede : „Unitățile socialiste și alte organizații care produc, confecționează, importă sau comercializează aparate de multiplicat, precum și cele care dețin sau folosesc asemenea aparate, sînt obligate să țină evidența acestora și a materialelor necesare reproducerii scrierilor”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

9. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 12 care prevede : „Aparatele de multiplicat devenite inutile vor fi sco-

se din funcțiune și valorificate în condițiile legii. În termen de 5 zile de la scoaterea lor efectivă din funcțiune se va comunica, despre aceasta, organului local al miliției”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

10. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 13 alin. 2, care prevede : „Unitățile socialiste care confecționează, vind sau primesc, în vederea vânzării, mașini de scris, sînt obligate să se înregistreze la organul local al miliției în a cărui rază teritorială își desfășoară activitatea”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

11. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 14 care prevede : „Unitățile socialiste și alte organizații pot deține mașini de scris, care vor fi înregistrate la organul local al miliției în a cărui rază teritorială își au sediul, în termen de 5 zile de la dobîndire”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

12. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 15 alin. 1 care prevede : „Deținerea mașinilor de scris de către persoanele fizice este permisă numai pe baza autorizației eliberate de miliție”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

13. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 15 alin. 4 care prevede : „În caz de aprobare a cererii, comunicarea servește celui în cauză la cumpărarea mașinii de scris, titularul fiind obligat ca, în cel mult 5 zile de la dobîndire, să se prezinte la organul local al miliției în a cărui rază teritorială domiciliază, pentru eliberarea autorizației”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

14. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 16 care prevede : „Persoanele fizice care dobîndesc mașini de scris prin donație, moștenire sau — în orice alt mod, sînt obligate să solicite obținerea autorizației potrivit prevederilor art. 15”. **Nota :** Art. 15 alin. 3 și 4 prevăd : „Cererea pentru obținerea autorizației se depune la organul local al miliției în a cărui rază teritorială domiciliază solicitantul, care, în termen de 60 de zile, pe baza analizei efectuate, comunică soluția petiționarului. În caz de aprobare a cererii, comunicarea servește celui în cauză la cumpărarea mașinii de scris, titularul fiind obligat, ca, în cel mult 5 zile de la dobîndire, să se prezinte la organul local al miliției în a cărui rază teritorială domiciliază, pentru eliberarea autorizației”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

15. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 17, care prevede : „În cazul respingerii plîngerii prevăzute la art. 15 alin. 6, precum și în situația retragerii autorizației, persoanele în cauză sînt obligate ca, în termen de 10 zile de la primirea comunicării organului de miliție, să vindă sau să doneze mașinile de scris celor care au dreptul de a le deține ori să le deaună la magazinele de consignatie, în vederea vânzării. Mașinile de scris care nu au putut fi vindute în termen de un an prin magazinele de consignatie, precum și cele radiate din evidența organelor de miliție, ca fiind în stare de nefuncționare, vor fi predate, spre valorificare, unităților socialiste de colectare a metalelor, care sînt obligate să le primească. Persoanele fizice vor preda literele, cifrele și semnele ortografice ale mașinilor de scris, prevăzute în alineatul precedent, organelor locale de miliție”. **Nota :** La art. 15 alin. 6 se prevede că persoana nemulțumită de modul în care i s-a rezolvat cererea pentru obținerea autorizației, poate face plîngere, în termen de 60 de zile de la primirea răspunsului, la militia județului, respectiv a municipiului București, în a cărui rază teritorială domiciliază. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

16. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 18 care prevede : „Unitățile socialiste, alte organizații și persoanele fizice pot folosi mașinile de scris numai în scopul pentru care au fost înregistrate, sau, după caz, s-a eliberat autorizația”. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 4.

17. **Contravenția :** Încălcarea dispoz. art. 20 care prevede : „Unitățile socialiste și alte organizații au obligația de a păstra la biroul de documente secrete, la persoana însărcinată cu evidența, păstrarea sau manipularea docu-

mentelor secrete ori, în lipsa acestora, la o altă persoană desemnată de conducătorul unității socialiste sau al organizației respective, cite o fișă conținând caracterele grafice, cifrele și semnele ortografice ale fiecărei mașini de scris, care va fi reinnoită la începutul anului și după fiecare reparație". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 4.

18. Contravenția : Încălcarea dispoz. art. 21 care prevede : „Persoanele fizice care dețin mașini de scris sînt obligate să depună la organul local al miliției în a cărui rază teritorială își au domiciliul cite o fișă cu caracterele literelor, cifrelor și semnelor ortografice. Depunerea se va face în primele două luni ale fiecărui an și în termen de 5 zile după fiecare reparație a literelor, cifrelor sau a semnelor ortografice". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 4.

19. Contravenția : Încălcarea dispoz. art. 27 care prevede : „Unitățile socialiste și alte organizații care dețin, comercializează sau repară mașini de scris vor ține evidența strictă a acestora, pe bază de registru". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 4.

20. Contravenția : Încălcarea dispoz. art. 4 alin. 2 care prevede : „Deținerea sau folosirea aparatelor de multiplicat și a materialelor necesare reproducerii scrierilor, precum și producerea sau confecționarea acestora de către persoanele fizice, sînt interzise". **Sanctiunea** : Amendă 1000—3000 lei. (Art. 29 lit. c).

21. Contravenția : Încălcarea dispoz. art. 11 care prevede : „Pierderea sau dispariția oricăror aparate de multiplicat va fi anunțată, în scris, organului local al miliției, în cel mult 24 de ore de la data constatării unui asemenea fapt". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 20.

22. Contravenția : Încălcarea dispoz. art. 13 alin. 3 care prevede : „Confecționarea mașinilor de scris de către persoanele fizice este interzisă". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 20.

23. Contravenția : Încălcarea dispoz. art. 19 care prevede : „Mașinile de scris pot fi reparate numai în ateliere autorizate în acest scop de organele miliției. Atelierele de reparații vor primi spre reparație numai mașinile de scris ale căror deținători fac dovada, după caz, a înregistrării sau autorizării deținerii lor, menționînd în registrul tip de evidență datele necesare". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 20.

24. Contravenția : Încălcarea dispoz. art. 24 care prevede : „Persoanele fizice sînt obligate ca, în termen de 3 zile de la înstrăinarea mașinii de scris, să depună la organul local al miliției autorizația de deținere, în vederea radierii acesteia din evidență". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 20.

25. Contravenția : Încălcarea dispoz. art. 25 care prevede : „Pierderea sau dispariția oricăror mașini de scris va fi anunțată organului local al miliției, în scris, în cel mult 24 de ore de la data constatării unui asemenea fapt". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 20.

26. Contravenția : Încălcarea dispoz. art. 26 care prevede : „Închirierea mașinilor de scris aparținînd persoanelor fizice, precum și împrumutarea acestora în afara domiciliului deținătorului, sînt interzise". **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 20.

Prevederi specifice

1. Aparatele de multiplicat, materialele necesare reproducerii scrierilor și mașinile de scris care au făcut obiectul încălcării prevederilor art. 4 alin. 2 (poz. 20), art. 13 alin. 3 (poz. 22) și art. 15 alin. 1 (poz. 12) sînt supuse confiscării. (Art. 29 alin. 2).

2. Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către ofițerii și subofițerii de miliție. (Art. 29 alin. 3).

3. Contravențiilor la aceste norme le sînt aplicabile dispozițiile Legii nr. 32/1968 (Art. 30).

CONTRAVENȚIILE ÎN DOMENIUL INVESTIȚIILOR

Reglementare : Legea investițiilor, nr. 9/1980.

1. Contravenția : Elaborarea documentațiilor tehnico-economice cu greșeli în dimensionarea elementelor caracteristice ale obiectivelor de investiții sau cu nerespectarea directivelor și prescripțiilor tehnice. (Art. 108/1a). **Sanctiunea** : Amendă 3000—10 000 lei (Art. 108/1).

2. Contravenția : Elaborarea de documentații tehnico-economice unicate la obiective sau obiecte pentru care există proiecte tip aprobate. (Art. 108/1b). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

3. Contravenția : Elaborarea de către proiectant sau aprobarea de către beneficiar a detaliilor și devizelor de execuție cu încălcarea prevederilor proiectului de execuție aprobat, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege. (Art. 108/1c). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

4. Contravenția : Omiterea prevederilor în proiectul de execuție a unor părți de construcție sau utilaje fără de care obiectivul de investiție nu poate fi pus în funcțiune sau nu poate fi folosit în condiții normale. (Art. 108/1d). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

5. Contravenția : Neasigurarea documentației tehnico-economice pe baza căreia, potrivit legii, se face înscrierea investiției în planul anual. (Art. 108/1e). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

6. Contravenția : Însușirea documentației tehnico-economice fără respectarea prețurilor, tarifelor, cotelor, normelor și normativelor legale, precum și a altor elemente care au condus în mod evident la stabilirea incorectă a valorii investiției și a valorii lucrărilor de construcție-montaj. (Art. 108/1f). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

7. Contravenția : Angajarea de cheltuieli care depășesc valorile stabilite în devizul general pentru investiții, construcție-montaj, conducere, supravegherea lucrărilor și pentru probe tehnologice, cu nerespectarea prevederilor prezentei legi, precum și contractarea de lucrări sau de livrări pentru investiții înainte de prevederea acestora în planul cincinal sau anual, cu excepția cazurilor în care prin dispoziții legale se prevede altfel. (Art. 108/1g). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

8. Contravenția : Executarea de către constructor a unor lucrări înainte de a se aproba deschiderea finanțării și începerea execuției lucrărilor. (Art. 108/1h). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

9. Contravenția : Nerespectarea de către constructor a prevederilor înscrise în documentațiile tehnico-economice și în prescripțiile tehnice privind executarea lucrărilor. (Art. 108/1i). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

10. Contravenția : Prevederea în contracte a altor termene decît cele stabilite prin graficele de eșalonare a investiției și de livrare a utilajelor. (Art. 108/1j). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

11. Contravenția : Neintocmirea planului de reparații capitale, nerespectarea termenelor planificate pentru intrarea în reparații capitale sau depășirea duratelor de executare a acestora la utilaje și la celelalte fonduri fixe, în afară de cazurile în care prin dispoziții legale se prevede altfel. (Art. 108/1k). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

12. Contravenția : Nepregătirea din timp de către beneficiar și neefectuarea probelor tehnologice în conformitate cu prevederile înscrise în prescripțiile tehnice și documentațiile tehnico-economice. (Art. 108/1l). **Sanctiunea** : aceeași ca la poz. 1.

13. Contravenția : Nepunerea în funcțiune, din vina beneficiarului, a capacităților de producție la terminarea probelor tehnologice efectuate potrivit prevederilor legii, sau a utilajelor care au fost aduse, potrivit prezentei legi, în situația de a produce. (Art. 108/Im). **Sanctiunea:** aceeași ca la poz. 1.

14. Contravenția : Prezentarea spre aprobare, respectiv spre însușire de către beneficiar și proiectant — a unor documentații tehnico-economice în care nu s-au introdus prevederile din acordurile și avizele legale rămase definitive. (Art. 108/IIa). **Sanctiunea :** Amendă 1000—3000 lei (Art. 108/II).

15. Contravenția : Nepredarea către proiectant a datelor și elementelor necesare elaborării documentațiilor tehnico-economice la termenele stabilite prin grafice și contracte, precum și nepredarea către constructor a detaliilor și devizelor de execuție, a utilajelor și materialelor ce cad în sarcina beneficiarului, a terenului aferent obiectivului și organizării de șantier sau a frontului de lucru pentru executarea lucrărilor în spații existente, la termenele stabilite prin graficele de eșalonare a investițiilor și prin contracte. (Art. 108/IIb). **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 14.

16. Contravenția : Depășirea normativelor de stocare a utilajelor pe șantiere, stabilite potrivit dispozițiilor legale. (Art. 108/IIc). **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 14.

17. Contravenția : Neluarea măsurilor pentru deschiderea finanțării la termenul prevăzut în graficul de eșalonare a investiției sau pentru asigurarea finanțării neîntrerupte a lucrărilor pînă la punerea în funcțiune sau darea în folosință. (Art. 108/IId). **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 14.

18. Contravenția : Elaborarea de către proiectant a documentației tehnico-economice fără obținerea pe parcurs a acordurilor prevăzute de lege sau cu nerespectarea lor. (Art. 108/IIe). **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 14.

19. Contravenția : Neluarea de către beneficiar sau constructor a măsurilor necesare pentru manipularea, păstrarea și întreținerea în bune condiții a utilajelor și materialelor. (Art. 108/IIf). **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 14.

20. Contravenția : Nerespectarea obligațiilor privind recepția investițiilor și reparațiilor capitale, precum și aprobarea punerii în funcțiune sau, după caz, a dării în folosință, cu încălcarea dispozițiilor legale. (Art. 108/IIg). **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 14.

21. Contravenția : Neexecutarea de către beneficiar, proiectant și constructor a măsurilor stabilite de comisia de recepție. (Art. 108/IIh). **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 14.

22. Contravenția : Nerespectarea termenului de emitere a acordurilor și avizelor precum și necomunicarea în termen de 15 zile de către furnizorul de utilaje a acordului privind termenele de livrare a utilajelor în vederea întocmirii graficului de livrare a acestora. (Art. 108/III). **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 14.

23. Contravenția : Neasigurarea din timp a necesarului de piese și subsansamble de schimb pentru înlocuirea celor uzate, în cadrul lucrărilor de reparații capitale, sau nerespectarea pieselor și subsansambelor provenite din reparațiile anterioare precum și din dezmembrarea fondurilor fixe scoase din funcțiune. (Art. 108/IIj). **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 14.

24. Contravenția : Neasigurarea de către beneficiar a altor condiții materiale și tehnice decât cele sancționate prin prezentul articol, necesare pentru desfășurarea lucrărilor fără întreruperi. (Art. 108/IIIa). **Sanctiunea :** Amendă 500—1000 lei. (Art. 108/III).

25. Contravenția : Refuzul nejustificat al beneficiarului de a prelua de la constructor obiecte sau părți de obiecte care pot funcționa independent potrivit prevederilor art. 67. (Art. 108/IIIb). **Nota :** Art. 67 prevede că beneficiarii de investiții sint obligați să facă recepția utilajelor și instala-

țiilor ajunse în situația de a putea da producție în mod independent și să le pună în funcțiune — în condițiile în care se justifică economic, chiar dacă nu sint terminate toate lucrările — cu asigurarea securității utilajelor și instalațiilor și a condițiilor normale de funcționare a acestora. **Sanctiunea :** aceeași ca la poz. 24.

Prevederi specifice

1. Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către persoanele cu atribuții de avizare, expertizare, control sau revizie din cadrul C.S.P., M.A.T.M.C.G.F.F., M.F., Inspectoratul General de Stat pentru Investiții-Constructii, Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare, C.S.Pr., B.N.R.S.R., B.I. și B.A.I.A. (Art. 109).

2. În măsura în care legea nu dispune altfel, acestor contravenții le sint aplicabile dispozițiile Legii nr. 32/1968. (Art. 111).

Nicolae TRIFAN

Agenda secretarului de consiliu popular

Declasarea unor bunuri materiale din administrarea Consiliilor populare

Prin declasarea bunurilor materiale în sensul prevăzut de D. nr. 49/1982, se înțelege : — trecerea bunurilor într-o altă clasă de calitate, cu reducerea corespunzătoare a prețului ;

— Scoaterea din uz a bunurilor degradate, care nu mai pot fi folosite decât prin demontare sau dezmembrare ori cel mult ca materiale refolosibile.

Pentru a putea fi declasate bunurile materiale, trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții :

— să nu mai poată fi folosite datorită schimbării procesului tehnologic ori sistării fabricației ;

— să fie degradate parțial sau total datorită păstrării îndelungate.

Propunerea de declasare a bunurilor materiale, altele decât fondurile fixe, se prezintă în scris președintelui comitetului (biroului) executiv al consiliului popular comunal, orașenesc, sau municipal de către persoanele încadrate în muncă cu atribuții în domeniul respectiv. Propunerile de declasare, sesizate și de șefii compartimentelor, care le-au avut în administrare, vor fi însoțite de o documentație care va cuprinde :

— o notă justificativă cu arătarea situației materialelor, descrierea degradării (starea fizică și cauzele degradării), proveniența și timpul de cînd sint deținute, precum și motivele pentru care se propun a fi declasate ;

— o specificație cu denumirea bunurilor materiale numărul de cod (simbol), unitatea de măsură, cantitatea, prețul de înregistrare, materialele recuperabile (cantități și valori) la care se anexează și alte documente în funcție de natura bunurilor materiale propuse la declasare și prevăzute ca atare de anexa nr. 3 la decret.

Analiza și avizarea propunerilor de declasare a bunurilor materiale se efectuează de către o comisie numită, prin decizie, de organul local al administrației de stat competent.

Din comisia pentru analizarea și avizarea propunerilor de declasare, constituite la nivelul consiliilor populare comunale, orașenești și municipale fac parte :

— secretarul comitetului (biroului) executiv al consiliului popular — **președinte** ;

— contabilul ;

— delegatul organelor financiar-bancare ;

— un specialist din cadrul consiliului popular.

Comisia poate fi completată și cu alți specialiști, după caz, în funcție de natura bunurilor materiale.

Lucrările comisiei se efectuează de un secretar numit de președinte dintre membrii acesteia.

Propunerile de declasare a bunurilor materiale se predau comisiei desemnate pentru analiza și avizarea propunerilor de declasare care, verifică la fața locului, în prezența gestionarului, starea materialelor propuse pen-

tru declarare, realitatea datelor cuprinse în documentația prezentată, precum și dacă degradarea nu este datorată gospodăririi, depozitării, conservării, manipularii necorespunzătoare.

Constatările și concluziile comisiei se consemnează în procesul-verbal de declarare a bunurilor materiale, în termen de 5 zile de la primirea documentației complete.

Comitetul (biroul) executiv hotărăște asupra propunerii de declarare a bunurilor materiale, avizate de comisie.

Dacă propunerea, însușită de organul de conducere colectivă, depășește competența de aprobare a acestuia, propunerea de declarare se înaintează organului ierarhic superior, în termen de 2 zile de la primirea procesului verbal avizat de comisie. Organul ierarhic superior poate dispune efectuarea, de către comisia proprie, a unor verificări suplimentare la locul de depozitare ori completarea documentației cu alte elemente considerate necesare, după caz.

Pe baza concluziilor și propunerilor comisiei proprii, organul de conducere colectivă al organului ierarhic superior hotărăște asupra propunerii de declarare a bunurilor materiale, în termen de 10 zile, de la data primirii documentației.

Ori de câte ori comisia de analiză și avizare a propunerii de declarare a bunurilor materiale, precum și organele de conducere colectivă, nu-și însușesc aceste propuneri, vor da indicații concrete cu privire la folosirea materialelor.

După obținerea aprobării, în cazul bunurilor materiale, operația de declarare se efectuează în prezența comisiei sau a cel puțin 2 delegați, numiți de conducerea unității respective.

Rezultatele operațiunii de declarare se consemnează într-un proces-verbal care se depune la conducerea unității.

Vasile ILIE

Practică arbitrală comentată

● PENSIE INCASATĂ FĂRĂ TEMEI. RECUPERARE.

Potrivit disp. art. 84(1) din Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, sumele plătite fără temei cu titlu de pensie, se recuperează, potrivit legii, respectiv în termenul de 3 ani, prevăzut de art. 3 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, de la cei care le-au primit. Decizia emisă de organul de pensii constituie, potrivit art. 84(3) din Legea nr. 3/1977, titlu executoriu. (Dec. PAS nr. 2547/1982).

● ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCiare. COMBATAREA EROZIUNII SOLULUI

Prestația de combatere a eroziunii solului face parte din categoria lucrărilor de îmbunătățiri funciare și ca atare, în conf. cu prevederile art. 39 din Legea nr. 7/1974, beneficiarii lucrărilor de îmbunătățiri funciare în sistem, au obligația să încheie anual contracte cu IELIF-urile și să achite c/valoarea prestațiilor conf. tarifelor legale în vigoare aprobate prin HCM nr. 1279/1967. (Dec. PAS 2552/1982).

● RETRAGEREA ACȚIUNII. AVIZAREA RESTITUIRII TAXEI DE TIMBRU

În cazul în care o sumă ce formează obiectul unei acțiuni este achitată de pîrit imediat după introducerea acțiunii, reclamantul are obligația să-și retragă acțiunea în termen de 24 ore de la repartizare conform art. 9 § 2 lit. b din Instrucțiunile Ministerului Finanțelor nr. 199/1955 și să solicite avizarea restituirii taxei de timbru. (Dec. PAS nr. 2565/1982).

● CALITATE NECORESPUNZĂTOARE. LIPSURI CANTITATIVE. COMPETENȚĂ DE SOLUȚIONARE

În situația cînd obiectul litigiului privește calitatea necorespunzătoare a produselor sau livrarea cu lipsuri cantitative, soluționarea acestora se face cu participarea tuturor organizațiilor socialiste implicate, derogîndu-se de la prevederile art. 7 pct. c și art. 34 și 35 din Legea nr. 5/1954 pentru organizarea și funcționarea Arbitrajului de Stat. Practica arbitrală a stabilit că asemenea litigii trebuie rezolvate deodată față de toate părțile a căror

Sub tipar:

SERVICIILE PUBLICE

Lucrarea tratează, în 12 capitole, competența, procedura și taxa de timbru, privind: ● transmiterea bunurilor (vinzări, succesiuni, donații) ● acte de stare civilă și autoritate tutelară ● impozite și certificate privind starea financiară ● permise și autorizații ● autentificări și legalizări de acte ● acțiuni judecătorești ● titluri executorii ● plingeri și contestații ● servicii sociale și medicale ● servicii comunale și de spațiu locativ.

Pentru a vă asigura primirea lucrării încheiați abonamente la oficiul poștal local, prețul unui exemplar fiind de 20 lei.

prezență este necesară pentru stabilirea răspunderii și, ca atare, la rezolvarea completă a litigiului. Aceste litigii se rezolvă de Arbitrajul de stat chiar dacă o parte din părțile în litigiu se află în subordinea aceluiași departament, spre a se pronunța o singură hotărîre opozabilă tuturor părților. (Dec. PAS 2567/1982).

● COMPETENȚĂ MATERIALĂ

Potrivit art. 9 pct. 2 din Legea nr. 5/1954 pentru organizarea și funcționarea Arbitrajului de Stat sînt de competența exclusivă a Arbitrajului de Stat Central litigiile referitoare la contractele ce se încheie cu privire la produsele destinate exportului sau provenite din import, cînd una din părți este o unitate de comerț exterior. La pct. 4 alin. 2 al aceluiași articol se prevede că nu intră în prevederile pct. 2, litigiile patrimoniale a căror valoare este mai mică de 1000 lei. Conf. art. II din Decretul 199/1955 litigiile dintre organizațiile socialiste de o valoare mai mică de 1000 lei se rezolvă de organele tutelare ale debitorilor. (Dec. PAS nr. 2501/1982).

● RENUNȚAREA UNITĂȚII BENEFICIARE. EFECTE ASUPRA RĂSPUNDERII UNITĂȚII FURNIZOARE

Potrivit art. 40 alin. 2 din Legea contractelor economice nr. 71/1969, dacă unitatea beneficiară renunță la

primirea produselor după termen, unitatea furnizoare îi datorează penalitățile și despăgubirile prevăzute de lege. Astfel, în privința penalităților de întârziere se aplică prevederile art. 47 pct. 1 în temeiul cărora aceste penalități se calculează de la termenul contractual până la data renunțării. Împrejurarea că unitatea beneficiară, la data de 26 martie 1982, a renunțat la produsele nelivrate la diferite termene din lunile ianuarie și februarie nu exclude răspunderea unității furnizoare pentru întârziere. Corespunzător și penalitățile de întârziere se vor calcula numai până la data renunțării. După această dată, datorită renunțării unității beneficiare, unitatea furnizoare urmează să fie scutită de răspundere. (Dec. P.A.S. nr. 405/1983).

● VICII APARENTE — TRĂSĂTURI

În contractul model referitor la livrarea produselor ce au format obiectul contractului economic, se prevede că după recepție unitatea beneficiară nu mai poate formula obiecțiuni decât pentru vicii ascunse. Or, livrarea de răsad de vinete imatur, cu sistem radicular necorespunzător — nu se integrează în noțiunea de vicii ascunse. Într-adevăr, datorită acestor deficiențe răsadul nu a rezistat condițiilor de câmp, situație care se putea manifesta numai după livrare. Starea răsadului se putea constata însă, în momentul recepției la care a participat și un specialist al unității beneficiare, fără să fie necesare investigații ori probe speciale. În această situație, unitatea furnizoare nu poate fi obligată la restituirea prețului așa cum a cerut prin acțiune unitatea beneficiară. (Dec. P.A.S. nr. 461/1983).

● CONCORDANȚA DINTRE STAS ȘI VERIFICAREA CALITĂȚII

Unitatea beneficiară a refuzat să plătească o parte din prețul produselor ce i-au fost livrate, situație ce a generat acțiunea corespunzătoare a unității furnizoare. În cursul soluționării litigiului s-a constatat că, după cum rezultă din certificatul de calitate și din avizul de expediție, s-a livrat faianță de calitate I și a II-a, cu mențiunea că produsele corespund stasului ce este aplicabil în materie. Prin procesul-verbal întocmit la destinație invocată de unitatea beneficiară, s-a consemnat că, „desenul imprimat pe plăcile de faianță prezintă a-bateri care modifică aspectul general, neconcordanță cu calitatea înscrisă în factură și pe cutie“. Or, stasul cores-

punzător prevede 13 criterii după care faianța se încadrează în calitatea extra, calitatea I și calitatea a II-a. De aceea, verificarea la destinație trebuia să se efectueze potrivit criteriilor din stas și prin referire la acestea să se aprecieze calitatea produselor. Dacă produsele erau necorespunzătoare calitativ, unitatea beneficiară trebuia să le refuze în temeiul art. 38 din Legea nr. 71/1969. Soluția adoptată de unitatea beneficiară, de a desface produsele către populație la un preț inferior celui din factură și a refuza să-i plătească unității furnizoare diferența astfel rezultată, nu are nici un temei legal. Față de cele arătate, acțiunea unității furnizoare a fost admisă. (Dec. P.A.S. nr. 571/1983).

● PREȚ DE LIVRARE ȘI PREȚ CU AMANUNTUL. DISTINCȚIE

Potrivit art. 2 și 48 din Legea nr. 19/1971, între unitățile socialiste se aplică prețurile de livrare, iar produsele pentru aprovizionarea populației se vind la prețurile cu amănuntul. Pentru livrarea de țesături de in de către o unitate industrială către o cooperativă meșteșugărească, care se aprovizionează în vederea executării de lucrări în care este specializată, nu se poate aplica decât prețul de livrare în vigoare. Împrejurarea că unitatea beneficiară — cooperativa meșteșugărească — execută lucrări pentru populație, nu modifică regimul prețurilor stabilit imperativ pentru raporturile sale cu unitatea furnizoare. Este vorba de raporturi juridice distincte, pe de o parte, între cooperativă și furnizoare, rezultând din contractul economic și, pe de altă parte, raporturi posterioare livrării ce urmează să se stabilească între unitatea beneficiară și populație. Prin contractul economic, cooperativa se aprovizionează pentru desfășurarea propriei sale activități, fără a deveni mandatară unor persoane fizice față de furnizoare. De aceea, facturarea produselor — livrate la prețul cu amănuntul este greșită (Dec. P.A.S. nr. 437/1983).

● FORȚA MAJORĂ — NECESITATEA CONFIRMĂRII

Pentru a fi exonerată de răspundere, unitatea furnizoare a unui produs pentru care nu se emit repartiții a invocat existența forței majore la unitățile agricole care trebuia să-i livreze mate-

ria primă, produs care circula pe bază de repartiție. În această situație, forța majoră la furnizorii de materie primă trebuie să fie analizată și confirmată potrivit prevederilor art. 46 din Legea nr. 71/1969. Confirmarea forței majore de către organele competente pentru furnizorii de materie primă poate să fie invocată de unitatea furnizoare a produsului finit — care nu se mai livrează pe bază de repartiție în litigiile cu beneficiarii săi. Desigur, organele arbitrale urmează să aprecieze, în concret, în ce măsură nelivrarea de materie primă a determinat nelivrarea produsului finit, dacă în împrejurările date unitatea furnizoare nu avea alte resurse pentru asigurarea executării etc. (Dec. P.A.S. nr. 624/1983).

● PAZĂ CONTRACTUALĂ. CULTURA BENEFICIAREI

Prin contractul de pază s-a prevăzut că, unitatea prestatoare va fi scutită de răspundere pentru sustragerile generate de neexecutarea de către unitatea beneficiară a unor lucrări și instalații tehnice. În speță, pe baza informațiilor de la organele de miliție, s-a reținut că imobilul unității beneficiare nu era corespunzător pentru un magazin de bijuterii, ceea ce a determinat mutarea acestuia. Sustragerea s-a produs prin spargerea unei uși din spatele clădirii, zonă în care paznicul nu se putea deplasa. Cu ocazia cercetărilor s-a mai constatat că din cele patru lame ale casei de fier din care s-au sustras bijuterii numai una singură era în poziția de închis. Aceste împrejurări duc la concluzia că sustragerea nu s-a produs prin modul necorespunzător în care paznicul și-ar fi exercitat atribuțiile de serviciu. În consecință, acțiunea în daune a unității beneficiare a fost respinsă (Dec. P.A.S. nr. 579/1983).

● PREJUDICIUL PRODUS DE ANIMALE SĂLBATICE. APRECIERE CONCRETĂ

În vederea obținerii despăgubirilor pentru recolta distrusă de mistreți, unitatea reclamantă a prezentat un proces-verbal prin care se constata producția de porumb nerealizată sub formă de diferență între producția planificată și cea efectivă. Cantitatea menționată, a cărei valoare se cere a fi acoperită prin daune, nu putea fi distrusă într-o singură zi. De asemenea, nu s-a dovedit că în perioada de vegetație ar mai fi fost atacuri de mistreți, ceea ce creează prezumția nerealizării producției planificate din alte cauze. Mai trebuie reținut că nu s-a dovedit în mod concret, legătura de cauzalitate între apariția mistreților și paguba a cărei acoperire s-a cerut. Drept urmare a fost respinsă acțiunea unității agricole față de inspectoratul silvic. (Dec. P.A.S. nr. 468/1983).

Mihal PASCU

Întrebări și răspunsuri

● **MARTA STEFANOV, Brașov** — În conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, indemnizația tarifară pentru activitatea efectuată ca șef de echipă sau de brigadă, se cuprinde în calculul concediului medical (art. 70 din Legea nr. 57/1974). Indemnizația de conducere se cuprinde în calculul concediului medical numai în cazul cînd se acordă cadrelor didactice (art. 140 (4) și cadrelor sanitare (art. 150 (4) din Legea nr. 57/1974.

● **VALERIU POPESCU, Bumbesti Jiu, Gorj** — Retribuția tarifară majorată potrivit art. 71 (4) din Legea nr. 57/1974 se acordă pentru timpul efectiv lucrat. Nu se plătește deci pentru zilele cît autovehiculul a fost în reparație. În măsura în care procentul din retribuiția tarifară majorată stabilit potrivit dispozițiilor legale menționate mai sus, nu a fost modificat și s-a lucrat peste programul de lucru, el se acordă ca atare.

● **PETRICĂ BURLACU, Ivănești, Vaslui** — În condițiile în care potrivit art. 18 din Decretul nr. 462/1982 în cursul acestui an nu se pot acorda trepte și gradații, este firesc ca și majorarea indemnizațiilor pentru funcțiile de conducere să se poată realiza numai după 1 ianuarie 1984.

● **MIRCEA BEJAN, București** — Pensionarii pentru muncă depusă și limită de vîrstă, pot lucra în condițiile Decretului nr. 445/1978, cumulînd pensia integrală cu retribuiția, cel mult 3 luni în cursul unui an calendaristic.

● **ELISABETA GYORKI, Oradea** — Încadrarea și promovarea muncitorilor calificați în categorii de încadrare se face în raport cu pregătirea și vechimea în meserie, potrivit anexei nr. 1 la Legea nr. 12/1971. În cazul dv. dacă ați absolvit cursurile de calificare în anul 1983 și aveți ca pregătire școala generală sau treapta a I-a de liceu, unitatea v-a încadrat corect la categoria I nivel bază. Dealtfel și indicatorul tarifar de calificare 25.52.02 prevede în prima parte, pentru meseria de mașinist pod rulant, că în situația în care persoana în cauză nu posedă toate cunoștințele necesare și implicit nu are vechime minimă legală în meserie, poate fi încadrată cu 1 sau 2 categorii inferioare în raport de categoria 3—5.

● **LAVINIA RUSU, Tulcea** — La cele relatate de dv nu există un termen legal potrivit căruia absolvirea cursurilor fără frecvență ale Facultății de zootehnie să fie echivalente cu absolvirea unui liceu de specialitate

cu profil tehnic pentru încadrarea în funcție de tehnician.

● **I.A.S. RECAȘ, Timiș** — Prevederile Decretului nr. 462/1983 se referă numai la acordarea de trepte și gradații nu și la promovarea în categorie.

● **ALEXANDRU PASCA, Constanța** — În situația relatată de dv nu puteți beneficia și de alocația de stat pentru copii, întrucît depășiți plafonul prevăzut la art. 3 (1) din Decretul nr. 246/1977.

● **IULIAN DOBRE, Cîmpina** — Este posibil ca pensionarii pentru muncă depusă și limita de vîrstă să lucreze într-o unitate în condițiile suspendării plății pensiei. Acestor pensionari, conducerea unității le poate desface contractul de muncă oricînd în temeiul prevederilor art. 130 alin 1 litera h din Codul Muncii.

● **ȘTEFAN CONSTANTIN, Ploiești** — Prevederile art. 157 din Codul Muncii coroborate cu cele ale art. 17 din Hotărîrea Consiliului de Miniștri și Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, se referă numai la concediile medicale și indemnizațiile de asigurări sociale pe care le primesc mamele încadrate în muncă pentru îngrijirea copilului bolnav.

● **SAVU MARIAN, Grația Teleorman** — În raport cu prevederile art. 3 din Legea nr. 3/1977 aveți vechime în muncă utilă pentru pensia de asigurări sociale de stat și celelalte drepturi prevăzute de legislația muncii, numai perioadele pe care le-ați lucrat în baza unui contract de muncă și unitatea, respectiv, cooperativa agricolă de producție, a depus contribuția prevăzută de lege la fondul de asigurări sociale de stat, reținînd tototodată din retribuiția dv. și cota de 2% pentru pensia suplimentară. În situația în care lucrați cu contract de muncă numai de la data de 1 ianuarie 1976, înseamnă că de la această dată aveți vechime în muncă utilă pentru pensie de asigurări sociale de stat și celelalte drepturi prevăzute de legislația muncii, inclusiv pentru sporul de vechime neîntreruptă în aceeași unitate. Activitatea prestată anterior datei de 1 ianuarie 1976, care, probabil a fost prestată în calitate de membru cooperator, inclusiv perioada în care ați satisfăcut serviciul militar, poate constitui vechime în muncă utilă pentru pensia și alte drepturi de asigurări sociale ale muncitorilor cooperativilor agricole de producție, dacă sînt îndeplinite și celelalte condiții prevăzute de Legea nr. 4/1977.

● **NICOLAE DINCA, Ionești Vilcea** — În conformitate cu prevederile art. 35 alin. 3 din Decretul nr. 231/1974, sumele stabilite de adunarea locuitorilor drept contribuție pentru persoanele cărora li s-a aprobat să nu presteze efectiv paza, se încasează prin organele financiare ale birourilor executive ale consiliilor populare. Potrivit adresei BNRSR nr. VI/3561 din 8 decembrie 1978, sumele încasate se depun într-un cont distinct la unitățile bancare unde consiliul popular comunal are deschis contul de disponibil.

● **INSPECTORATUL PENTRU PROTECȚIA PLANTELOR, Iași** — Pînă în prezent caii de muncă au fost folosiți în număr foarte mic și pentru aceasta nu a fost reglementată evaluarea tineretului cabalin, la fătare, provenit de la iepele de muncă (în vederea înregistrării acestora în evidența gestionară și contabilă). Prin instrucțiunile M.A.I.A. nr. 115.500/1973 privind calcularea prețului de cost în cooperativele agricole de producție este reglementată evaluarea minzului întărcat de la iepele de muncă egală cu costul a 90 zile de furajare în perioada repausului. În vederea reglementării acestei situații, în prezent se lucrează la definitivarea documentației privind evaluarea tineretului cabalin, la fătare, precum și criteriile trecerii acestora de la o categorie de vîrstă la alta.

„Cartea lucrătorului din comerț”

se află sub tipar și are următorul cuprins:

- Organizarea activității comerciale
- Gestioni și gestionari — îndatoririle personalului comercial
- Aprovizionarea și comercializarea mărfurilor — circulația ambalajelor
- Evidența gestionară
- Revizorii de gestiune — controlul gestionar
- Răspunderea în activitatea comercială
- Cazuri, practică judecătorească și de expertiză contabilă privind activitatea gestionară și comercială

Abonamentele se mai pot încheia prin oficiile poștale locale, prețul unui exemplar fiind de 20 lei.

Datorită problemelor tratate, de pe masa de lucru a tuturor celor care activează în comerțul interior, nu poate lipsi:

„Cartea lucrătorului din comerț”

**INTREPRINDEREA DE
AUTOTURISME PITEȘTI
COLIBAȘI**

Telefon : 14800 — Telex 18226

CUTIE DE VITEZE SR 113—114—116

- Capac 1131701552 buc. 1
- Mele 0681701546 buc. 183
- Pinion 1141701583 buc. 562
- Pinion 1161701032 buc. 1018
- Pinion 1141701582 buc. 1054
- Pinion 1131701543 buc. 446
- Cap schimbător 1131702511 buc. 146
- Tambur 2111701560 M buc. 3
- Suport arc 2111702233 buc. 1200
- Siguranță arc 1141701601 buc. 790
- Cap limitator 1131702507 buc. 1400
- Pinion 1131701515 buc. 52
- Pinion 1131701514 buc. 51
- Știft 1131701571 buc. 700
- Piuliță M 10×1,25—4071/69 buc. 2600
- Pinion 1131701544 buc. 1454
- Bilă Ø 10 5906/66 buc. 100
- Știft 2111702239 buc. 1700
- Placă 1131702508 buc. 1000
- Capac 206—305 buc. 1500
- Pinion km. 1161701061 buc. 804
- Pinion km. 6681701552 buc. 428
- Suport km. 1131701555 buc. 212
- Furcă 1141702519 buc. 25
- Cap schimbător 1131702514 buc. 33
- Prezon 12×50 N 1006—20 buc. 160
- Splint 3,5×35 1991—61 kg. 5
- Furcă 1131702521 buc. 67
- Piuliță M 14×2 STAS 4071/69 buc. 2200
- Bucse 1131701586 buc. 6760
- Cep fix 2061701725 buc. 4246
- Cep elastic 1141701569 buc. 4831
- Inel sincron 1141701566 buc. 4681
- Inel sincron 1141701536 buc. 323
- Levier 1131702505 buc. 481
- Franșă 2111701307 M buc. 2
- Cap limitator 1131702507 buc. 1400
- Dop 262—514 buc. 1000
- Mele 1161701062 buc. 169

**CUTIE DE VITEZE SR 114
FORESTIER**

- Pinion 114F1701544 buc. 102

CUTIE DISTRIBUȚIE SR 114

- Capac 1141801311 M buc. 232
- Tambur 1141801330 A buc. 81
- Tambur 1141801330 M buc. 69
- Mele km. 1141801242 buc. 138
- Prezon M 10×50 buc. 460
- Șurub 1141801332 buc. 2300
- Prezon 8×20 N 1009—03 buc. 10100
- Prezon 10×25 N 1009—09 buc. 4600
- Carcasă rulment 180100004 buc. 1

CUTIE DE VITEZĂ SR 131

- Capac 1311701041M buc. 52
- Capac 1311701018 buc. 30
- Capac 1311701021 buc. 101
- Ax secundar 1321701029 P buc. 37
- Pinion 1311701037 buc. 146
- Pinion 1311701015 buc. 280

- Pinion 1311701014 buc. 128
- Pinion 1311701013 buc. 59
- Priză 1311701051 buc. 74
- Tren 1311701011 buc. 263
- Inel 2111701221 buc. 213
- Pinion km. 1311702052 buc. 172
- Șurub M 8×16 STAS 4845/70 buc. 200
- Prezon 1311700002 buc. 1930
- Dop 262—513 buc. 710
- Capac 1131702001 buc. 2
- Nit cu cap 5×22 kg. 15
- Garnitură 1201701021 buc. 50
- idem 1311701042 buc. 90
- idem 1311701020 buc. 1000
- idem 1311700030 buc. 50
- Manetă 1311701221 buc. 23
- Inel ans. 1311701033 D buc. 109
- Manșon 1311701045 buc. 35
- Sincron 1311701043 buc. 87
- Pinion 1311701032 buc. 69
- Pană 1311701012 buc. 16
- Capac 1311701017 buc. 30
- Siguranță 1311701035 buc. 9
- Ax secundar 1311701029 buc. 69
- Mele km. 1311701060 buc. 154
- Pinion 1311701025 buc. 9
- Pinion 1311701039 buc. 231
- Butuc 2111701254 buc. 75
- Furcă 1311702007 buc. 150
- Furcă 1311702011 buc. 56
- Furcă 1311701004 buc. 43
- Capac 1201701020 buc. 22
- Priză 1311701051 buc. 25
- Inel sincron 1311701044 buc. 4492
- idem 1311701053 buc. 971
- Pinion 1311701026 buc. 149

CUTIE DISTRIBUȚIE SR 132

- Capac 1321801321 buc. 10
- idem 1321801311 buc. 7
- idem 1321801225 buc. 23
- idem 1231801258 buc. 2125
- Pinion 1321801201 buc. 62
- idem 1321801202 buc. 207
- idem 1321801204 buc. 306
- idem 1321801205 buc. 163
- Priză 1321801281 buc. 28
- Priză ans. 1321801280 buc. 9
- Ax 1321801301 buc. 196
- Capac 1321801291 buc. 103
- Ax 1321801203 buc. 7
- Capac 1321801241 buc. 30
- Capac 1321801243 buc. 2
- Țeavă 1211801040 buc. 2340
- Mele 1321801265 buc. 10
- Mufă 1321801272 buc. 4
- Ax 1321801271 buc. 14

CUTIE VITEZE AUTOBUZ 206

- Capac 2061701741 buc. 303
- Capac 2061701719 buc. 178
- Capac 2061701715 buc. 152
- Capac 20617002701 buc. 5
- Pinion 1131701512 buc. 292
- Furcă 2061702714 buc. 14
- Furcă 1131701524 buc. 19
- Cap schimb. 2061702713 buc. 1645
- idem 2061702717 buc. 545
- Levier 2061702704 buc. 214
- Furcă 2061702709 buc. 110
- Tren 2061701711 buc. 109

- Pinion 2061701712 buc. 415
- Pinion 2061701763 buc. 1231
- idem 2061701742 buc. 21
- idem 2061701760 buc. 433
- Garnitură 2061700001 buc. 1100
- idem 2061701739 buc. 850
- idem 2061701716 buc. 260
- idem 2061702725 buc. 1000
- idem 2061702727 buc. 100
- Piuliță 2061702728 buc. 57
- Mele 2061701746 buc. 157
- Buton 2061702512 buc. 190
- Furcă 2061702711 buc. 128
- Burduf 2061702259 buc. 33
- Pirghie 1131701523 buc. 36

**INTREPRINDEREA DE
ADMINISTRARE A GRUPURILOR
SOCIALE ȘI CANTINELOR
I.A.G.S.C. BUCUREȘTI
str. Radu Calomfirescu nr. 6**

- paturi fier buc. 2000
- saltele deșeu vată buc. 1639
- saltele poliuretanic tocat buc. 266
- perne poliuretanic buc. 1500
- dulap metalic cu un corp buc. 800
- pături amestec buc. 1000

**COOPERATIVA
„ARTA CROITORILOR”
BACĂU**

oferă fiind disponibile 3 celule C.I.P.S. M.10 pentru post trafo de 6 KVA. Fără uzură.

**COOPERATIVA „GUTINUL”
BAIA MARE
(continuare din numărul precedent)**

- Izolator 57993 buc. 30
- idem 56968 buc. 40
- Bobină 103 buc. 30
- idem filtru 48133 buc. 10
- Casetă Milcov buc. 15
- Contact batoni buc. 100
- Ans. contact MK 122 buc. 2
- Arc tracțiune Sputnik buc. 5
- Amortizor picap HC buc. 2
- Capac superior MK 25 A buc. 2
- Scală Predeal buc. 2
- Bobină IUM Albatros buc. 20
- idem IUL Moldovan buc. 10
- Mască scala Cosmos buc. 5
- Bobină 49090 Bucur buc. 5
- idem soc buc. 20
- idem 49944 buc. 20
- Izolator mică 5799 buc. 120
- Dulă bec scală buc. 10
- Plese intr. schimb buc. 25
- Buton volum buc. 10
- Comutator By6 buc. 2
- Capac inferior buc. 4
- Miner m. plastic buc. 30
- Regleta cu 12 cont. buc. 10
- idem 18 cont. buc. 10
- Capac inf. B.5 buc. 4

Tea
prezentăm

ÎNTRERINDEREA

„VULCAN“ BUCUREȘTI

Fondată în 1904 sub denumirea de atelierele „Vulcan“, Întreprinderea „Vulcan“ din București a fabricat în primii ani de existență construcții metalice simple și poduri metalice. Fabricarea de cazane de abur a început prin anul 1918, odată cu fabricarea utilajelor pentru industria petrolului, industria cimentului și a instalațiilor complete pentru fabricarea zahărului.

Profilul de bază actual al întreprinderii este fabricația de cazane cum ar fi: cazane cu abur energetic cu debite cuprinse între 50 tab/h și 1035 tab/h pentru grupuri de 6+330 MW (variantele constructive sînt: 50, 120, 520 și 1035 tab/h și folosesc combustibili ca: păcură, gaze naturale, lignit, sisturi bituminoase); ● cazane de abur industrial cu debite între 6,5 și 120 tab/h și presiuni de 8, 15 și 17 atm (aceste cazane se construiesc cu variante pe bază de hidrocarburi și lignit) dar și pentru combustibili speciali ca: deșeuri de lemn, coji de floarea soarelui, leșii sulfatice: ● cazane de apă fierbinte pentru

termoficării industriale, urbane și pentru sere de legume cu debite între 10 Gcal/h și 100 Gcal/h; ● cazane recuperatoare, cu și fără instalații proprii de ardere, utilizate pentru recuperarea resurselor energetice secundare în diferite instalații tehnologice în industria metalurgică, chimică etc.; ● echipamente tubulare de performanță pentru sălile de mașini și legătura cazan-turbină; ● echipamente și instalații pentru tratarea apei de alimentare în centralele termice și termoelectrice; ● utilaj petrolier compus din unități de pompare mecanice cu sarcină la prăjina între 0,5 și 19,5 tone.

Produsele cu marca „Vulcan“, marcă de rezonanță mondială, înregistrată la Geneva în 1963, pot fi întâlnite pe toate meridianele lumii. Ca urmare a diversificării producției și creșterii calității, elementul primordial al competitivității, 30% din producția întreprinderii constituie componente principale în numeroasele acțiuni de cooperare economică internațională. Diferite tipuri de cazane pînă la 120 tab/h sînt livrate în India, China, U.R.S.S., Pakistan, Siria, Iordania, Grecia, iar subansamble de centrale energetice în Grecia și R.F. Germania. În R.D.G. au fost puse în funcțiune 20 de centrale termice complete.

Întreprinderea „Vulcan“ acordă asistență tehnică clienților care achiziționează utilaje energetice românești. Pentru punerea în funcțiune a cazanelor și centralelor termice, întreprinderea dispune de un grup puternic de constructori și montori cu înaltă calificare.

„Vulcan“ nu se limitează numai la exportul de cazane și utilaje energetice; întreprinderea exportă și alte numeroase tipuri de mașini și instalații necesare diferitelor ramuri industriale. De exemplu, produce și livrează unități de pompaj pentru extracția țitelului, părți de centrale energetice, utilaje pentru industria chimică, petrolieră și metalurgică precum și piese turnate cu greutate pînă la 7 tone; se asigură prelucrarea mecanică a unor piese de tip disc cu diametrul de peste 5 metri, de piese tip arbore cu lungimea pînă la 10 metri, se construiesc tamburi și recipiente cu grosimea peretelui pînă la 120 mm, cu o presiune pînă la 200 atm. și o greutate pînă la 100 tone. Se pot fasona și prelucra sisteme de țevi la rece și cald (diametrul maxim 600 mm grosime de perete 90 mm).

UZINELE

Vulcan
ROMANIA

București — România
Fondată 1904

produce și livrează pentru export:

UTILAJ ENERGETIC

- cazane de abur, energetice și industriale cu debite de la 6,5 la 1035 t abur/h
- cazane de apă fierbinte pentru termoficarea urbană, cu debite de 10, 25, 50 și 100 Gcal/h
- alte tipuri de cazane speciale

Toate tipurile de cazane sînt concepute pentru utilizare pe combustibili: păcură, gaze naturale sau cărbune, după preferința beneficiarului și dispun de sisteme de automatizare și siguranță în exploatare.

— Montajul cazanelor și punerea lor în funcțiune se face, la cerere, prin Grupul de montaj exterior „Vulcan“.

UTILAJ PETROLIER

— unități de pompare pentru extracția țitelului de tip convențional și cu geometria în față (cu drept de inscripționare a monogramului A.P.I. — American Petroleum Institute).

UZINELE „VULCAN“ ROMANIA — telex
11127 76305, str. Sebastian 88, tel. 310030

I. VASILESCU